

TEXTOS DEL MAGISTERI PONTIFICI

Alguns d'ells, citats a la glossa “Aniré a votar”

“[...] En el curs d'aquests darrers anys hem manifestat manta vegades inequívocament la nostra convicció íntima, dictada per la doctrina i l'experiència, que tot ordre nou en la condició i les relacions dels pobles i dels estats, per respondre a les exigències de la consciència humana i cristiana, ha de reconèixer a totes les nacions grans o petites el dret inviolable de determinar llur pròpia sort amb l'exclusió de tota ingerència estrangera” (Pius XII, Discurs al ministre plenipotenciari de la República de Finlàndia, Ciutat del Vaticà, 31.VII.1942).

“Quan els pobles en desenvolupament assumeixin la causa de la seva sort futura amb una ferma voluntat de promoció – malgrat que no assoleixin finalment l'èxit - manifestaran autènticament llur personalitat pròpia. Ara bé, per a respondre a la injusta desigualtat de relacions existents dins l'actual conjunt social del món, un cert nacionalisme responsable aporta a aquestes nacions l'impuls necessari per a accedir a llur pròpia identitat. D'aquesta autodeterminació fonamental poden brollar sia els intents de dur a terme nous conjunts polítics que permetin als esmentats pobles el ple desenvolupament, sia les mesures necessàries per a superar la inèrcia que pot banalitzar els esmentats esforços – com ara, en alguns casos, la pressió demogràfica -, sia també els nous sacrificis que l'increment de l'esmentada planificació exigeix de la generació que vol construir el seu propi futur” (Document sinodal *De Iustitia in Mundo*, 30.XI.1971).

“Nós no podem amagar les nostres greus preocupacions davant la persistència o l'agreujament de situacions que Nós deplorem molt, com, posem per cas, la discriminació racial o ètnica, els obstacles a l'autodeterminació dels pobles, les violacions reiterades al dret sagrat de llibertat religiosa sota els seus diversos aspectes i l'absència d'una entesa internacional, que el sostingui i en precisi les conseqüències, la repressió de la llibertat d'expressar les sanes opinions, els tractaments inhumans envers els presoners, l'eliminació violenta i sistemàtica dels adversaris polítics, les altres formes de violència, i els atemptats a la vida humana, particularment en el si matern [...]” (Beat Pau VI. Missatge en ocasió del XXV Aniversari de la Declaració dels Drets Humans, Ciutat del Vaticà 10.XII.1973).

“[...] Sí, fins que els drets de tots els pobles, entre els quals hi ha el dret a l'autodeterminació i a la independència, no seran degudament reconeguts i honorats, no podrà existir-hi una pau veritable i duradora, àdhuc si la prepotència de les armes pot temporalment dominar la reacció dels opositors [...] (Beat Pau VI, Discurs al Col·legi Cardenalici, Ciutat del Vaticà, 21.XII. 1973).

“ [...] En advocar pel reconeixement de la dignitat de tots els homes i per la protecció dels seus drets fonamentals, el missatge cristià clama pel desenvolupament humà integral que, com hem reiterat, és ‘el nou nom de la pau’ (*Populorum Progressio*, 87) i ‘la indiscutible exigència de la justícia’ (Discurs al

Parlament d'Uganda). L'Església s'adona que el desenvolupament dels pobles implica, a més de la igualtat de races, el dret a aspirar a la pròpia legítima autonomia. El nostre pensament en aquesta complexa qüestió no és un secret per a vosaltres. El vam expressar quan explicàrem que la llibertat significa independència civil, autodeterminació política, emancipació del domini d'altres poders" (Beat Pau VI, Discurs al Comitè Especial de les Nacions Unides per a la qüestió de l'Apartheid, Ciutat del Vaticà, 22.V.1974).

"Nós ens proposem aquí d'atreure més especialment l'atenció sobre el conflicte racial més general que, en la història africana dels darrers decennis, ha revestit un caràcter paradigmàtic pel seu lligam amb la descolonització i l'accessió dels pobles d'Àfrica a la independència: es tracta de la temptativa de crear juntes jurídiques i polítiques violant els principis del sufragi universal i l'autodeterminació dels pobles, que precisament la cultura europea i occidental ha contribuït a afermar i a difondre en el món" (Beat Pau VI. Discurs al cos diplomàtic, Ciutat del Vaticà, 14.I.1978)

"És un fenomen que comprenc molt bé, si més no arran dels meus orígens personals. Jo conec, jo he viscut els esforços dut a terme pel meu poble a favor de la pròpia sobirania. Jo sé què significa reivindicar el dret a l'autodeterminació en nom de la justícia i de la dignitat nacional" (Sant Joan Pau II. Discurs al president i a la nació, Kinshasa (el Zaire), 2.V.1980)

"En efecte, si alguns països interessen sempre les grans potències per raons estratègiques o econòmiques, fins al punt d'atreure damunt seu la cobdícia i la guerra, n'hi ha d'altres que tenen el risc d'ésser completament oblidats! A vegades és perquè tenen poques riqueses materials per a intercanviar, quan és un fet que llurs poblacions són també meritòries i necessitades. A vegades, fins i tot semblen destinats a l'asfíxia i a la pèrdua de la seva independència, sobretot els països petits, perquè no podem atendre llur endeutament. En altres casos hom ha ofegat les llibertats del poble, la seva facultat d'autodeterminar-se, esforçant-se de suprimir la identitat nacional i d'absorbir el país en un conjunt estranger. Finalment, a l'interior mateix de les nacions, minories ètniques i religioses coneixen a vegades una sort anàloga: no són respectades en llur identitat, tot i que no refusen de col·laborar lleialment al bé comú" (Sant Joan Pau II, Discurs al cos diplomàtic, Ciutat del Vaticà, 15.I.1983).

"La tutela dels drets fonamentals dels homes i dels pobles és el camí que fa l'Església.

Fa quaranta anys, Pius XII l'assenyalà com a base per a 'una nova organització de la pau'.

Joan XXIII la refermà vigorosament amb la *Pacem in terris*; Pau VI la tornà a proposar en diferents ocasions i missatges. Es tracta dels drets i de la llibertat que em vaig sentir amb el deure d'enumerar en el meu discurs de l'any 1979 a l'ONU, perquè formen part de la 'consciència general de la dignitat de l'home'. [...] ¿La pau, es fonamenta sobre un respecte real – no tan sols de lletra, sinó

també d'esperit – dels drets de l'home? ¿I dels drets de les nacions? Amb dolor cal reconèixer que són massa els llocs en el mapa del món on els drets de l'home són negats o violats de la manera més dura i opressiva; els llocs de tortura, els camps de segregació o de treball inhumà continuen causant innumbrables víctimes, sovint silenciades o oblidades; milions de nens, homes i dones que hom deixa morir per carestia, sequera o desnutrició; nacions que esperen que llurs drets sobirans siguin reconeguts, perquè no els han recuperat o perquè els han perdut; ideologies que inculquen l'odi, la violència, l'opressió, no paren d'enganyar o intoxicar els pobles; la cursa d'armaments ageganta l'amenaça de la destrucció total; nombroses guerres amb diversa extensió i durada, però amb força destructiva cada vegada més gran, continuen sembrant runes i ensagnant diverses regions del món” (Sant Joan Pau II, Missatge del Diumenge de Pasqua, 7.IV.1985).

La necessitat de desenvolupar un sistema jurídic mundial ha estat expressada també per la mateixa comunitat internacional. Tot això requereix perseverança i suport. L'Església Catòlica està compromesa en aquest terreny, com es pot veure, per exemple, a partir de la seva activa implicació en les organitzacions internacionals i de les múltiples declaracions favorables de què han estat objecte de part de la Santa Seu. En procedir d'aquesta manera, l'Església indica els criteris que el desenvolupament d'un sistema internacional jurídic ha de satisfer. En termes legals, aquests criteris poden expressar-se com a reconeixement dels drets humans: el dret a la vida de cada individu, el dret a una existència digna d'un ésser humà, i el dret a ser tutelats per la llei; el reconeixement dels drets dels pobles a l'autodeterminació i a la independència i el seu dret a gaudir de la justa part de la riquesa econòmica del món. La *Pacem in Terris* expressa els criteris fonamentals en termes morals com veritat, amor, llibertat, justícia i solidaritat” (Sant Joan Pau II. Discurs a la Cort Internacional de Justícia de l'Haia, Ciutat del Vaticà, 13.V.1985).

“[...] Més concretament, cal fer estables els fonaments de la pau recolzant-los sobre la salvaguarda dels drets de l'home i també dels drets dels pobles. La justícia, en efecte, passa a través del respecte dels drets dels pobles i de les nacions a disposar d'ells mateixos. Una pau durable entre els pobles no pot imposar-se per la voluntat del més fort, sinó que ha de ser fruit del consentiment de tots en el respecte dels drets de cadascú, particularment dels febles i de les minories. Hi ha encara pobles que no veuen reconegut llur dret a la independència. N'hi ha també que pateixen una tutela, gairebé una ocupació, que atempta contra llur dret de governar-se amb conformitat a llurs valors culturals i a llur història. Ultra aquests casos extrems, unànimement reprovats, cal tenir present l'aspiració, cada vegada més estesa i legítima, de cada nació, fins i tot la menys poderosa, a ésser responsable dels propis afers, subjecte del seu esdevenidor i no solament objecte de contractes interessats o de sol·licitud condescendent de part de les altres nacions”. (Sant Joan Pau II, Discurs al cos diplomàtic, Ciutat del Vaticà, 9.I.1988).

“Sobre aquest fonament antropològic es basen també ‘els drets de les nacions’, que no són altra cosa que els ‘els drets humans’ considerats en aquest específic aspecte de la vida comunitària. Una reflexió sobre aquests drets certament no és fàcil, tenint en compte la dificultat de definir el concepte de nació, que no s’identifica a priori i necessàriament amb l’estat. És, tanmateix, una reflexió inajornable, si hom vol evitar els errors del passat i proveir a un just ordre mundial. El seu dret a l’existència és certament el pressupòsit dels altres drets d’una nació: ningú, doncs – ni un estat, ni una altra nació ni cap organització internacional -, no està mai legitimat a afirmar que una determinada nació no és digna d’existir. Aquest dret fonamental a l’existència no exigeix necessàriament una sobirania estatal, ja que són possibles diverses formes d’agregació jurídica entre diferents nacions, com ara en els estats federals, en les confederacions o en els estats caracteritzats per àmplies autonomies regionals. Poden existir circumstàncies històriques en les quals agregacions altres que una única sobirania estatal poden resultar fins i tot aconsellables, però a condició que hi hagi un clima d’autèntica llibertat, garantida per l’exercici de l’autodeterminació dels pobles” (Sant Joan Pau II, Discurs a l’ONU, en el 50è aniversari de la seva fundació, Nova York (EUA), 5.X.1995).

“La primera visita pastoral del Papa a Eslovènia tingué lloc després que aquest país adquirís la seva independència. Aquesta situació, nova en la història del vostre poble, afegeix un ulterior motiu de joia a la meua presència entre vosaltres. La Seu Apostòlica, que ha saludat favorablement la constitució del nou estat, en reconèixer entre els primers la independència i recordant amb força els drets dels pobles a l’autodeterminació, ha seguit amb una atenció particular els esdeveniments que vosaltres heu viscut, i ha apreciat la manera pacífica i democràtica amb la qual heu assolit la plena sobirania” (Sant Joan Pau II, primer discurs de la visita a Eslovènia de 1996).

“[...] Tots junts, jueus, cristians i musulmans, israelites i àrabs, creients i no creients, han de crear i consolidar la pau: la pau dels tractats, la pau de la confiança, la pau dels cors. En aquesta part del món, com en les altres, la pau podrà ser justa i durable només si es recolza en el diàleg lleial entre parts iguals, en el respecte a la identitat i de la història de cadascú, només si es recolza en el dret dels pobles a la lliure determinació del seu destí, de la seva independència i de la seva seguretat. No pot haver-hi excepcions!” (Sant Joan Pau II, Discurs al cos diplomàtic, Ciutat del Vaticà, 13.I.1997).